

TŰZÚT

*Kisjátékfilm Csáth Géza Frigyes című novellája alapján
Technikai forgatókönyv*

B I C S K E I Z O L T Á N

A tikkadt szikesen munkálkodóknak

1. kép: BOGÁR A SZIKESEN /Járás, Szabadkai út nappal/ (külső)

1. kép/1: premier plán – álló és svenk /
KÜLÖN IS FELVENNI
A KÉT BESZÉLŐT ÉS A ZAJOKAT

Fekete bogár szaladgál a szikes sárga porában. Egy kéz fűszálat rak elébe, a bogár megkerüli, másik fűszál kerül elébe, átfut rajta. Miközben harmadjára egy hosszabb száraz nádat raknak a bogár útirányába, rekedtes, öreg hangot hallunk mintegy tíz lépésről:

– Hol hagyta a koronáját, Csáth úr?
– A kalapom? A Fürdőben, hogy kiszellőztessem a fejem, Simon bácsi.

1. kép/2. bőszekond, álló

Csáth a mintegy tízméternyire lévő szekérhez megy, amire éppen akkor kászálódik fel az öreg paraszt.

1. kép/3. szűkszekond, álló

– Hogy van, Simon bácsi? – kezeli le az öreggel, és megpaskolja a lovat.

– Megvagyok . . . de vigyázzon, valamiért ideges – mutat az ostorral a ló irányába.

1. kép/4. szűkszekond, álló

- Már a lovak is idegesek? – néz a ló szemébe Csáth.
- Megérzés dolga . . .

1. kép/5. szekond, álló

– Azzal élek én is – motyog inkább magának az író.
– Mondják, hogy maga is eléggé véres meséket írogat, fiatalember létére.

1. kép/6. közeli, álló

- Hol hallotta, Simon bácsi? – kapja fel a fejét Csáth.

1. kép/7. közeli, álló

– A kocsmában mesélte a tanító úr.
– Igaz . . ., de miket is írhatnék mást manapság? – fanyarodik el Csáth.

1. kép/8. bőszekond, álló

– Nincs igaza, Csáth úr – hajol előre az öreg a bakról – az egyik nap esős, a másik derült!

Csáth vállat von: – Délibábkergetés így is, úgy is . . .

1. kép/9. premier plánról svenk totálra

A kép előterében Csáth Géza fekete nadrágos lába fekete cipőkkel.

- Az majd elvállik a végén. Elvigyem a doktor urat?
- Köszönöm . . . de inkább magammal lennék.
- Az sose árt, no, akkor isten áldja!
- Magát is.

A szekér az úton távolodik. A két pár cipő is ugyanezen az úton – a bogár útirányában – indul tova. Jobb kezében fekete orvosi táskával távolodik tőlünk Csáth.

2. kép JÁRÁSTÉREN ÁT/Járástér, villanykaró-sornál nappal/ (külső)2. kép/1. nagytotál, álló /embermagasból/ /2. villanykarónál a tér felől/

A Járástéren át ballag, a villanykarósor mentén, magába mélyedve. Meg-megáll, lehajol, a földön matat, valamit kivesz a belső zsebéből.

2. kép/2. totál, álló /magasból/ – kissvenk /Martoson

Felülről látjuk a nekünk háttal bogarászó Csáthot. Egy-egy fűszálat tép ki, figyelmesen eligazítja, és egy kis fekete füzetbe rakja. Továbbmegy.

2. kép/3. szekond, álló

Kis fekete füzet. Benne préselt virágok közt lapozgat az író.

2. kép/4. totál, álló /kamera földközelen

Elrakja a füzetet, és továbbmegy.

2/5. és 6/14. és 7/1. Délibábban, kipárolgásban közeledő és távolodó Csáth képei. Kis föld és nagy ég. /Zoommal készített képkivágás is./

3. kép TANYAROM KÖRNYÉKE 1. /Járás kispiai szélén nappal/ (külső)3. kép/1. totál magaslatról, álló+svenk

Egy enyhén emelkedő sötét négyzet túlvilági tája, körülvéve kiégett fákkal. Csáth furcsa fekete földre érkezik. Léptei belesüppednek a puha, kátrányosnak tűnő talajba. Megáll.

3. kép/2. bőszekond, állóról + svenkkel kistotálra

Cipőjével megnyomkodja a puha talajt, lehajol, ujját belenyomja a fekete salakos földbe. Fölegyenesedik, belső zsebéből előveszi fekete füzetét, szétnyitja, és a préselt fűszálak mellé akkurátusan beleszór pár fekete salakrögöcskét. Eligazítja, és a füzetet maga előtt tartva gondolkodik. Aztán összecukja és elteszi. Egyik lábát (mint a gólya) felemeli, lehúzza cipőjét, zokniját, és mezítláb rálép a földre. A másik lábát is felemeli, ugyanezt megismétli.

Egy nazális hangot hallunk messzebbről:

– Jó meleg, ugye?

A kamera felnéz: egy agyonfoltozott, csupa rom tanyából kikukucs-káló, piszkosszürke franciasapkás, kócos fejet látunk pár méterrel odébb. Míg beszél, Csáth a fekete földkockán mezítláb, óvatosan lép-kedve közeledik a tanya felé.

– A pokol földje. Puha, mint a vetett ágy – veti oda a tanyalakó.

3. kép/3. bőszekond, álló, svenk kiigazítással/
Csáth lábát követi a kamera/

– Szeged felől ágyúznak. A franciák. Az angolok kiszorították az indiánokat. A dombvidék már a perzsáké. De tavaly ilyenkor még a portugáloké volt. Ők is az angolokkal tartanak – halljuk szinte hadarva, majd kissé elfojtott hangon folytatja:

– No, meg az oroszok. Ők csak saját magukkal vannak. De a legnagyobb baj . . . hogy az Adriai-tengert az angolok lecsapolták. Ez nagy baj.

3. kép/4. amerikai totál, álló

Csáth, talpát a salakon húzva, a tanyaához ér.

– Ezt – mutatja fejével a fekete négyzetet – az oroszok csinálták. Felfüstölték. Napóleon miatt. Ótőle ma is félnek. Jöjjön csak, ne féljen . . . én mindennap meghintem – mutat ismét a fekete földre –, és már lassan aszalodik. Amikor gyufásdoboznyivá zsugorodik, fogom, és átdobom a kínaiakhoz.

– Meghinti?

– Maggal . . . – szól, és eltűnik az ablakból.

Csáth, kezében cipőjével, a tanya gangjához megy, ahol töméntelen rongyos ruha lóg az összedőlőfémben lévő tetőeresz alatt.

4. kép TANYAROM SZOBÁJA 1.

/Kishomok mellett, Berényi-tanya nappal/ (belső)

4. kép/1. bőszekond, álló /kamera az udvaron az ablak előtt/

Félrehúzza a ruhacafatokat, mögéjük kukkantgat. Az egyik köteg félrehúzott rongy mögött keret és szárnyak nélküli kisablakot talál az író. Egy földes, romos szobára látunk rá. A szoba közepén áll nemes

tartással az előbbi figura. A franciasapkájának közepén szabályos, kör alakú lyuk van, ebből izzó agyhártyaként, tüzespiros bélés virít.

– Frigyes – mutat magára, és kilép a képből.

Csáth hátrahajol, oldalra tekinget, szétnéz. Nem látván másik bejáratot, orvosi táskáját a földre téve az ablakon keresztül bemászik a szobába.

4. kép/2. amerikai totál, álló+svenk

A szobából látjuk, oldalról. A távolabbi sarok félhomályában Frigyes guggol. Amikor Csáth mellélép, guggolva körbeugrálja az író. Aztán feláll, komolyan nézi, szemét figyeli.

– Tudtam, hogy bejön. Maga egy . . . – kezével furcsa mozdulatot ír le a levegőben, és elmosolyodik.

4. kép/3. bőszekond, álló /kamera sarokban, feltekerve/

Megfordul, és leül egy üres ágykeret szélére. A szoba túlsó felén a leomlott kemencében feketévé piszkolódott ágyneművel vetett fekhely látszik. A falakon üres ráámák, fekete szurtos kispolc, rászögezett kórók, napraforgó, az egész szobában furcsa szétszórt tárgyak.

Csáthot hátulról látjuk, amint leül egy lefordított vödörré, és felveszi az eddig kézben tartott zokniját és cipőjét. Maga elé nézve beszél, nem néz a szemben ülő Frigyesre, aki villogó szemekkel figyeli.

– Író vagyok.

– De most háború van – szól Frigyes.

– Még nincs – válaszol Csáth.

4. kép/4. bőszekond, álló/

Oldalról látjuk a szemben ülő alakokat, kamera letekerve/

– Egyfolytába az van . . . de . . . de. Magának trón jár – mutat az író háta mögé.

Csáth hátrafordul, egy kis hokedli áll odébb. Feláll, maga alá húzza, ráül.

– Trón . . . jó ötlet – szól.

Frigyes vérbe borult fejével felugrik, és hadonászik az író orra előtt. Mi szemből látjuk őt, mintha nekünk magyarázna.

– Nem ötlet! Igazi! Fordítsa meg! Fordítsa már meg! – mutogat a hokedlira.

4. kép/5. szekond, álló, kissvenk

Csáth zavartan feláll, és Frigyeset nézve megfordítja a hokedlit. Megnézi a hokedli alját is.

Az ülőlappal alákorommal írva látható: TRÓN.

– Titok, fordítsa vissza – szól komoran Frigyes.

4. kép/6. amerikai totál, álló+kissvenk /kamera leengedve/

Míg Csáth visszaül, Frigyes az ágy szélén törökülésben elhelyezkedve folytatja:

– Titok. Ezt csak – megismétli az előbbi furcsa mozdulatot – ilyenek láthatják.

Csáth elszégyelli magát, kissé tanácstalanul tekintettel figyel. Lehajítja a fejét, benyúl felöltője zsebébe, elővesz egy arany cigarettatárcát. Féloldalt fordítja fejét, kis szünet után megszólal:

– Kérem, elfogadna tőlem egy cigarettát?

Frigyes hirtelen mozdulattal furcsán előredől, kezével a földre támaszkodik, mint egy ugrásra kész állat. A másik kezét az író felé nyújtja, közben megszólal:

– Pesti ön?

Csáth ingatja a fejét. Frigyes felugrik. Szó szerint magasra ugrik, aztán laza tartással megáll. Az író összerezzen.

– Hanem?

4. kép/7. szekond, álló /ablakból kívülről az udvar felől filmezve /Csáth a szobában beljebb ül/

Csáth a fejével int: – Idevaló vagyok. – Kivesz egy cigarettát, rágyújt. Tárcáját elrakja, mert Frigyes nem reagál rá.

Frigyes összeszorított szájjal hallgat, figyel, aztán megszólal:

– Azt még biztosan nem tudom.

Frigyes lehajtott fejjel, düledt szemével alulról még mindig az íróra meredve, elcsoszog mellette. Kilép a képből.

4. kép/8. szekond, álló

Az író lábát keresztbe rakja, cigarettázó kezének könyökével térdére támaszkodik. Lassan eregeti a füstöt. Csönd van, mintha egyedül lenne a szobában. Frigyes lép később a képbe, leguggol az író elé. Kétségbe-

esett tekintettel néz az íróra. Fekete kutyaszemei könnyesek. Feje, tág orrlikái, vékony fülei, ajkai egészben és részletekben kimondhatatlanul szájalmasan mozognak, vonaglanak. Az író felé nyújtja a cigarettáját. Frigyes, miközben továbbra is az író szemét fixirozza, elveszi, majd mohón, nagyot szippantva hosszasan kifújja a füstöt az író mellett guggolva.

4. kép/9. bőszekond, álló

Frigyes sarkán egyensúlyozva az ablak elé lépked, és egy ügyes mozdulattal pördülve felül a padra. Eldobja a cigarettát.

A háta mögött lévő ablak fénye körülrajzolja, arca egy fekete lyuk.

Bal lábát felhúzza, jobb kezét ökölbe szorítva oldalt kinyújtja, azután egy hirtelen gesztussal mutatóujját kipattintja.

– A talpamból kivágattak egy kis izmot, miközben aludtam.

– Kik?

Frigyes meredt szemmel hallgat, gólyamadárként tartott lábát lassan leereszti.

– Az indiánirtók.

4. kép/10. közeli, álló /az előbbi helyről szűkebb kivágással filmezve/

Homlokát „összegyűri”, úgy felel:

– Az ellenségeim. Akiknek útban vagyunk.

4. kép/11. amerikai plán, álló

Az író hátradőlve hintázik a hokedlivel, roncsként végignézi Frigyest, egyúttal jelezve, hogy hosszabb mesére számít.

– De hát semmi baja.

4. kép/12. bőszekond, álló +kissvenk

Frigyes kissé elfordul, nekidől a falnak a fekete keret mellett. Feláll.

– Halva Indiában voltam – mondja, közben fejét nem mozdítva odapislant az íróra.

A fekete kerethez megy, két kezével a falnak támaszkodik, fejével a falnak dől.

4. kép/13. bőszekond, álló /a kamera a földön alulról filmezi Frigyest/

Fejét ingatva, halk koppanással a falhoz érinti.

– Tizenhárom golyót lőttem belém.

4. kép/14. szekond, álló + kissvenk

Az író feltápászkodik, és Frigyes háta mögött közelebb lép hozzá. A fentről csorgó fényben kis dombként, hegyként csillog kobakja. Lapoc-kái felé nyúl Csáth.

– A golyók a testében vannak?

Frigyes elgondolkodva felel:

– Megolvadtak a véremben.

Az író mielőtt hozzáérne, visszahúzza a kezét.

– Megolvadtak?

– Amikor a tűzútba akartam menni.

Erősen lélegzik, arca merev, tekintete lángol.

4. kép/15. bőszekond, álló + kissvenk/

Frigyes feje a keretben/kamera egészen feltekerve/

Az író szeme is ég. Frigyes fejét félrehajtva közli:

– Nálam igen erősek a halálserpényők.

Csáth saját homlokára rakja kifordított tenyerét:

– A halálserpényők?

Frigyes mutatóujjaival két halántékára mutat. Az író egy kis lépést hátrál, kezét kinyújtva a fagerendára támaszkodik, valamit lever, csörrenéssel a földre esik. Frigyes nem mozdul, csak jobb karjával mutat a falra:

– Rakja oda.

4. kép/16. szűszekondban svenkkel végigkíséri /szűk a képkivágás/

Az író felvesz egy ovális kis képet, amelynek hátulját látjuk. Áll, a falhoz sétál, ahol egy fapalc van apró, törött tárgyakkal telirakva. Frigyes csak a szemével követi. Csáth közben megfordítja a Mária-képet, amit most mi is látunk, és jobb kezével a polcra helyezi, a másikkal megigazítja.

4. kép/17. bőszekond

– Van dolgom – szól Frigyes. Csáth a polcon lévő fehér csontokat cserélgeti, mint egy történetet rakosgatja sorba.

– Micsoda?

– Az, hogy a világhorona itt legyen – kopogtat jobb kezével, kinyújtott mutatójjjal a falon.

Csáth odanéz, a falon felfedez egy üres ráját, amely a vert falra rajzolt képet keretezi.

4. kép/18. bőszekond, álló

Frigyes ferdén előretartott fejfel centiről centire araszol az író felé, aki a ráját kép elé lépve a képhez nyúl.

– De már megrontottak, tönkretettek. – Szünetet tart, miközben nyakát kinyújtva néz az íróra.

– A Kufárok egy majom lelkét eresztették belém – leheli az író felé, majd hirtelen haragosra váltva:

– Ne bánts! – mutat a képre.

4. kép/19. szűszekond, álló + svenk /kamera feltekerve/

Ördögfej van a falra rajzolva. Az író visszahúzza a kezét. A kamera ezt a mozdulatot követve megy Csáth arcára.

– Az a dfgdfg (érthetetlen szót mormog) szíve – súgja közelebb lépve Frigyes.

– Minek a szíve? – fordul meg Csáth.

– Maga nem tudja? – nézi döbbenet, összehúzott szemmel az író.

4. kép/20. amerikai totál, álló/

kamera az ajtón kívül/ innen venni a 31. képet is./

Frigyes elfordul, lassan, előredőlve, lebegő léptekkel jobbra kimegy a képből. Csáth háttal a falnak támaszkodva leguggol.

4. kép/21. közeli, álló

Csáth lehuny szemű arca közlelől, amint képzéleg . . .

4. kép/22. szűszekond, álló, kézből véve kis mozgással

Néma képek, amint Frigyes komolyan magyaráz Csáth fülébe. A csontot tartalmazó polc előtt guggolnak.

4. kép/23. amerikai plán, stedyacam kis mozgással

Néma kép: Frigyes a falnál lévő folthoz megy, és rámutat.

4. kép/24. közeli, álló, felülről filmezve, kis mozgással

Néma kép: Csáth feje az ablakpárkányon, mellette az ördögfej, ellenkező irányba fordítja a fejét.

4. kép/25. közeli, álló, stedyccammel kísérvé

Néma kép: Frigyes a behunyt szemű Csáthot kézen fogva, mint vakot vezet a szobában. Átbújnak a támaszték alatt.

4. kép/26. közeli, álló, kis mozgással

Néma kép: Frigyes kezében a szita, amivel a földes padlóra lisztet szitálnak.

4. kép/27. közeli, álló, kis mozgással

Néma kép: a behunyt szemű Csáth arcát látjuk a kitámasztódeszkán.

4. kép/28. szekond, álló /a 24-est is itt felvenni/
a kamera a két fatámasz mögül és közül filmez/

Frigyes széthúzza a ruhákat, feje alulról felbukkan, állával az ablak alsó felére támaszkodik. Arcából csak a szemfehérjék villogását látjuk.

– Kivették az agyvelőmet, földhöz vágják háromszor egymás után, azután visszatették. Azóta csak őrző vagyok.

Kérdően néz az íróra.

4. kép/29. szűkszekond, álló /ablakból, kívülről filmezve/

Az író behunyt szemű arcát látjuk, bal kézzel az ablakkeretnek támaszkodva. Ahogy Frigyes az ablakban izeg-mozog előtte, fény-árnyék váltakozik az író arcán.

– A fejem el volt választva a testemtől teljes három évig, míg az átkos műtétet végezték.

(„Átkos”, ezt a szót affektáltan mondta.)

Az író szeme közét két ujjal megszorítja, és bizonytalan mozdulattal feláll.

– Mit őriz, mondja?

4. kép/30. premier plán, álló

A két szereplőt ismét profilból, az ablakkeret magasságából látjuk. Frigyes is egészen behajol. Az író kinyitja a szemét, meglepetésére orruk majdnem összeér. Frigyes fogai közül sziszegi:

– Ha egy esztendeig asszonyi tejet szopnék, kibírnám.

Az író arca leereszt, hátrább hajol, mindinkább beteget kezd látni Frigyesben.

– Hát tegye – sóhajta az író fanyarul – keressen magának egy asszonyt.

– Lehajta a fejét.

– Nem lehet, mert a negyven nap nem telt le.

Az író meglepetten, lassú mozdulattal felnéz.

4. kép/31. bőszekond, álló /ua. a beállítás, mint a 21. kép/

Üres ablakkeret. Frigyesnek nyoma veszett, a rongyos ruhák himbálózhatnak.

4. kép/32. amerikai totál, álló + svenk lassan kíséri /Csáth lassan megy, meg-megáll/

Az író a szoba bal oldalára megy, a gerendára támaszkodik egy pillanatra, majd elindul az ajtó felé. Az ajtó törött lécén, félrehúzva egy rongyos, piszkos függönyt, feltűnik Frigyes arca. Felülről lisztet szór a fejére. Csáth megáll, két kezével a térdére támaszkodik.

– Álmomban mondta az apám, hogy innen nem mozdulhatok.

– Miért?

Frigyes behúzza a függönyt, válaszát már mögüle halljuk:

– Mert ez az egy helyben állás földje. Ha megmozdulok, összedől a világ.

Az író kilép a nyikorgó ajtón.

EZEKET A KÉPEKET A 6/10. UTÁN KELL BEVÁGNI:

4. kép/33–34–35–36 . . .

Részletek a kisszoba tárgyaiból, sarkaiból . . .

4. kép/37.

Frigyes odahajol a madzaggubanchoz, mintha parókája volna, és magyaráz /néma kép/.

4. kép/38.

Csáth megérinti a fiókban lévő csontot.

4. kép/39.

Frigyes kitárt ujjaival méri a falat.

4. kép/40.

Frigyes szeme elé tartja a fityókot.

4. kép/41.

Frigyes a falba csavarja a nagy facsavart . . .

4. kép/42.

Frigyes félrehúzza a foltot a falon, és lassú mozdulattal kihúz belőle egy fekete bársonydarabot.

4. kép/43.

Frigyes leemeli a falról a szitát, és komoly mozdulatokkal, mint koronát, a fejére teszi.

4. kép/44.

Csáth a csontokat egyenként, mint csúszdán, leengedi a kitámasztó-deszkán.

5. kép TANYAROM SZOBÁJA 2.

/Kishomok után balra nappal/ (belső)

5. kép/1. amerikai totál, álló

Csáth felénk tart, a falra támaszkodva ellép a kamera mellett.

5. kép/2. amerikai totál, álló + svenk

Az író egy zárt szobában van, ahonnan nincs kijárat máshová. A sötét sarokban egy gerendára kötve, nyakuknál spárgával felkötött üvegek lógnak. Az üvegek páracseppektől csillognak. Az üres szoba vályogfalán vízhullámok mozognak, mintha az egész helység víz alatt lenne. Csáth az üvegcsékhez megy.

5. kép/3. szekond, közeli, álló

Miközben megmozdítja az egyik üvegcsét, amely a többiekkel csilingelő hanggal összekoccan, a távolból Frigyes suttógó hangját halljuk:

– Vízmagok. Ha elvonulnak, újra behintek mindent.

Az író kilép a képből, az üvegcsék hangtalan himbálóznak.

5. kép/4. bőszekond, közeli, álló

Csáth tanácstalanul lépdel, a mintákkal festett falat tapogatja, végül kilép az előbbi, egyetlen ajtón.

5. kép/8. amerikai totál, álló /helyszín ismeretlen!/
/Járás kispiai szélén nappal/ (külső)

Másik szobácskába, egy eddig nem látott kis előszobába érkezik. Itt jobbra fordul, és az ajtó nélküli kijáraton kilép a vakító fénybe. Az udvarra érkezik.

6. kép TANYAROM KÖRNYÉKE 2./Járás kispiai szélén nappal/ (külső)6. kép/1. amerikai totál, álló + svenk kiigazítás
/fűzfa alól a házat nézve Csáth, kezében táskával/

A rongyokkal teli gang túlsó végén bukkan fel Frigyes lábát lóbálva, az ól vert falán ül.

Az író megáll. Felmegy a romokhoz.

6. kép/2. kistotál, álló /fűzfa alól a romokat nézve/

Cipője orrával a földet kapirgálja, azt nézi.

– Mióta áll ez a ház?

6. kép/3. bőszekond, álló

Frigyes hátát látjuk a kép előterében, hosszú árnyékával a földön.

– Mióta? Maga azt hiszi, itt van idő? . . . Maga . . . – csalódottan – tényleg nem tud semmit.

6. kép/4. szűkszekond, álló /Frigyes előtt a kamera/

Frigyes lehajtja a fejét.

– A semmi az nem üres – mondja lassan. Frigyes tenyere élére fekteti homlokát, orrát.

– Nevelőapám Steiner Frigyes szegedi kárpiros volt. Igazi apám a kínai császár – majd halkabbra véve folytatja – . . . isten volt. Most már semmi . . .

Megáll a levegő.

6. kép/5. amerikai totál, álló kissvenkkel kiigazítva/kamera az ól lebontott sarkánál/

Csáth a romhoz lép, hátát a falnak vetve lassan leguggol. Frigyes észrevétlen eltűnik a képből. Az író táskáját a domb előtti kisdombon hagyta. Frigyes a faloncsra támaszkodva tűnik föl ismét, az álla alatt egy baltára támaszkodva.

- Na látja, ezért figyelnek.
- Kik?

6. kép/6. amerikai totál, álló /kissé alulról/

– Kik! A vérszívók. (Kiabálni kezd, és a baltával őrülden gesztikulálva közeledik a guggoló író felé.) A világlópók! A nagyhatalmú Senkiházik! A bugyelláris gömböcei! – leereszti hangját, megáll, és ironizáló párosszal mondja:

- Világszarkirályai!

6. kép/7. amerikai totál, álló, hátulról a magasból/

Frigyes felhasal a falra, franciasapkáját felfordítva maga elé a falra rakja. Csáth oldalvást felnéz.

- Félnek . . . tőlem – megrázza a baltát.
- És? – az író ezalatt szétnyitja mindkét tenyerét. – Miért?

Frigyes összeszorítja szemét, mutatóujját a virító, piros franciasapkabélésre teszi.

- Hiába, a tűzúton nem tudtam átmenni.

6. kép/8. szűkszekond, álló, svenk/

Kezét leereszti, ökölbe szorítva tartja. Vékony vércsik csorog, jobb tenyeréből.

6. kép/9. közeli, álló

Csáth megfogja Frigyes tenyerét, és szétnyitja: egy hegyes ördögfejet markolászott. Tenyere véres.

6. kép/10. szűkszekond, álló

Csáth alig észrevehetően bólogat. Nem szól. Frigyes kihúzza kezét a képből, huppanás hallatszik, és eltűnik. Csáth behunyja a szemét.

- (Ide kell venni a belső fantáziaképeket. 4/33-tól 4/44-ig.)

6. kép/11. kistotál, álló és svenk kíséret

Frigyes mint a pattanó golyó, cikcakkban, vad rohangálásba kezd a romok körül. Baltájával, mint egy indián, az égre int, majd eltűnik a két fűzfa között /svenkkel kísérvük/.

6. kép/12. totál, álló /tanya mögül/

A ház mögött hullámvonalasan fut a fal mellett – elkezd morogni – a baltát a feje felett magasra hajítva a háta mögé dobja futtában, beszalad jobbra a ruhásrész mögé . . .

6. kép/13. amerikai totál álló+ svenk /cca a fűzfa alól filmezve/

. . . kiugrik a ruhák közül a gangon, és az író felé fut.

6. kép/14. álló kistotál

Frigyes a kórók és a romok közt érkezik az íróhoz. Megáll a rom végén, és fejébe nyomja sapkáját.

6. kép/15. bőszekond, álló kontrafahrt stadycammel /Csucusu hátralép/ kiigazítással

Frigyes a guggoló író mögé ér, áthajol a falra támaszkodva. Lihegve az arcába hajol:

– Élőhalott már voltam . . . Víz nélkül nem lehet álmodni.

Az író szembenéz Frigyesel. Feláll. Frigyes átmászik, végig az író arcába néz és szembefordul vele, arcuk egészen közel, mozdulatlanok, feszesek.

– Ott a Csodakút – biccent Csáth a Járás felé.

– Nincs. Kiszáradt . . .

– Hogyhogy? – kérdi fakó hangon.

– Kiszárártották.

Frigyes körbejárja az írot, kicsit porolgatja a zakóját, egy-egy pöszmetet vesz le róla.

– Szingapúrban pedig alul kifúrták a földet, és kifolyt a víz.

– Kik?

– Az angolok. Még az Elefántcsontpartot is megfúrták. Olajat töltöttek a helyébe, kell a sok mécsesnek a Cifra Palotába . . . – elhallgat, és elnéz a napos táj felé:

– Pedig azelőtt a méltóságos Csuppi gróf is itt csónakázott napernyős hölgyeivel.

– A Gróf Schultze? – kérdi Csáth.

– Csuppi az . . . – legyint fáradtan Frigyes, majd ismét dühvel fújtatni kezd: – Egy igazi grófból nem lesz rántott béka, zimezum?! . . . Majd ismét dührohamot kap.

– A Sziszi királynőnkbe is bicskát vágtak. Egyszerű bicskát! Kiirtják a királyokat.

Elnéz oldalra, arca egész sötét árnyékba merül, hallgat, lecsillapodik, majd rekedten megszólal.

– De . . . én . . . vagyok a király.

Kuncog egy kicsit.

– Hiába őrjög a Nagy Mammon. Kifárad ő is. Ide meg úgyse jön. (mutatja boldogan:) Ez már a világvége, itt leesne!

E pillanatban a messzi távolból egy vékonyka gyerekhang szakítja félbe:

– Frigyes! . . . Frigyes!

Frigyes elkomorul, hátat fordít Csáthnak.

6. kép/16. amerikai totál /a romokon filmezni, de új szög**ből**, a karót a kép jobb oldalában leszúrni.

Egy pillanatra megáll, majd komoly, lassú, felnőtt léptekkel a ház elülső bejárata felé halad. Nem fordul hátra, úgy szól vissza:

– A csodát . . . uram, én birtoklom.

Méltóságteljesen eltűnik a rongyok között.

6. kép/17. kistotál, álló + svenk, de csak a tanyafalig, ott megáll a kamera, utána az író kilép a képből.

Csáth felkel, odamegy a táskájához, felveszi, és a tanyafal előtt kimegy a képből.

6. kép/18. kistotál, álló+svenk és kis zoom /kamera cca 15 méterre a tanya hátsó falától/

Csáth kibújik a két fűzfa közül, balra fordul, a tanyafal előtt elmelegy a kamera mellett. A tanyarom mögött a rét felé lépdel.

7. kép: CSODAKÚT 2. /Csodakút nappal/ (külső)

7. kép/1. totál, álló /Járástérnél és tanyaromnál is felvenni/
– kamera földközelen

Az író délibábban lebegő, hullámzó figurája távolodik. Kis föld, nagy ég.

7. kép/2. totál, álló /Ákos dombjánál/

Oldalról látjuk, amint a Csodakút dombjaira felmegy s megáll.

Rövidke mozdulatlanság után leereszkedik a dombról, és „elnyeli” a föld. Lebattyog egy mélyedésbe, derékig nem látszik ki a síkból. Megáll, fejét lehajtja.

7. kép/3. szűkszekond, álló, svenk kiigazítással / tanya melletti lyukban/

Cipőjét látjuk a teljesen kirepedezett sárga földön. A földre ereszti táskáját, és kifeszegget egy darabka földet. Felemeli.

7. kép/4. nagytotál, kissvenk vagy álló /tanya melletti lyukban/

Csáth/profilból filmezve/ a füléhez emelve megkopogtatja a kiszáradt agyagdarabot, kicsit kivár.

7. kép/5. kistotál, álló + svenk

Eldobja a földdarabot. Arcát egyik tenyerével elfedi, átgyúrja. Felemeli táskáját, és a kiszáradt meder széle felé veszi az irányt. A kamera az írot kíséri, egy kis téglakápolnaszerű építmény kerül a látótérbe, amely mögött eltűnik.

7. kép/6. amerikai totál, álló, kissvenk /vasajtótól jobbra, az árok közelében a kamera/

A téglakápolnaszerű építmény másik felét látjuk, egy rozsdás vasajtóval. Az ajtó mellett a földön Csáth orvosi táskája. Csönd van. A vasajtó kinyílik, vékonyan csorgó víz zaját halljuk egy pillanatra, míg Csáth kilép. Az ajtót lábbal belöki, a zaj elül. Két tenyerében vizet visz óvatosan, és a házikótól jobbra kimegy a képből.

7. kép/7. bőszekond, álló + kissvenk/tanya melletti lyukban/

Csáth vízzel a markában óvatosan leereszkedik a fehéren szikrázó, repedezett aljú lyukba.

7. kép/8. szekond, álló /tanya melletti lyukban/

Csáth tenyeréből a repedésbe önti a vizet. Fejét a repedésre hajtja, behunyja szemét, hallgatózik.

7. kép/9–14. totál, kistotál, bőszekond . . .
állóképek Mezei Szilárd zenéjével

A Járás lebegően hullámzó, délibábos részleteinek néma képei. Időt-lenség és piciny mozgások. Mintha „vízen” át látnánk a kis virágok, fűszálak lebbenéseit, ahogy az eget karistolják. Óriási akvárium.

7. kép/15. kistotál /Csodakút melletti ároknál/
zommla kadrírozva messziről, álló

Sík. Az üres horizontból – amint a lyukból felegyenesedik – felbukkan Csáth derékig a földben, lefelé néz. Féloldalvást felemeli a fejét, és lassan térdre esik a lyukban. Ekkor csupán mellkasig látszik. Felnéz az égre.

8. kép: MADARAK AZ ÉGEN
/galambászoknál a Budzsák szélén nappal/ (külső)

8. kép/1. totál, álló svenk kiigazítással

Egy fehéren villanó, köröző madárrajt látunk a tiszta kék égen. Néma kép, zörej, zene nélkül.

A kép kifehéredik.

Vége